

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četr let
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 10. junija 1924.

Telefon štev. 552

STEV. 68.

Avtonomne doklade in posebna pridobnina.

Centralni zbor industrijcev Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je na svoji seji, ki se je vršila dne 10. aprila t. l. v Beogradu, na predlog predsednika g. dr. Frana Windischerja soglasno sklenil sledečo resolucijo:

Ministrstvo financ se naproša, naj odredi, da se za odmero posebne pridobnine za leto 1924. in sledeča leta avtonomne doklade, plačane na posebno pridobnino v bilančnem letu, smatrajo za režijsko postavko in vsled tega pri odmeri davka ne prištejajo bilančnemu čistemu dobičku.

G. dr. Windischer je to resolucijo nastopno utemeljil:

§ 94. zakona o osebnih davkih določa, da se posebna pridobnina z vsemi pribitki in dokladi ne smatra za odbitno režijsko postavko kakor velevajo principi trgovskega knjigovodstva, temveč je po tem določilu vse tekom leta plačane davke s pribitkom, izvemski invalidski davek in davek na poslovni promet prištejati bilančnemu donosu. Veliko breme za podjetja je razvidno iz naslednjih primerov. Za vzgled vzamem podjetje z osnovno glavnico 5 milijonov dinarjev, katero prične obratovati 1. januarja 1922 in napravi zaradi lažjega računa v letu 1922. čistega dobička po bilanci 400.000 Din. Vzajem dalje, da se finančna uprava strinja s tem dobičkom. Odmera od svote 400.000 dinarjev za l. 1922. in 1923., ako podjetje l. 1922. še ni plačalo nobenih davkov, je sledeča:

	Din
1. 10% državni davek	40.000
2. 90% državni pribitek	36.000
3. 30% rentabilitetni pribitek	12.000
4. 30% izredni drž. davek	26.400
5. invalidski davek	17.600
6. 160% avtonomne doklade	64.000
	Din 196.000

Naslednje leto (1924) je breme večje, ker se prišteje bilančnemu čistemu dobičku v bilančnem letu plačana posebna pridobnina z vsemi pridobitki in dokladi. Vzemimo, da je tisto podjetje tudi leta 1923. doseglo 400.000 Din dobička in plačalo le enoletne davke. Plačati mora davek od tega dobička samega, prišteji pa je tudi davke, plačane leta 1923. v znesku 196.000 Din. Od davkov in doklad, navedenih v gornjem računu, odpade samo invalidski davek 17.600 Din. Ker vsi davki in doklade znašajo 196.000 Din, je prišteji bilančnemu dobičku per 400 tisoč Din še 178.400 Din. Odmerna baza je torej 578.400 Din (400.000 dinarjev plus 178.400 Din).

Odmera davka za l. 1924. z bazo 578.400 Din je sledeča.

	Din
1. 10% državni porez te- civarine	57.840.—
2. 90% državni pribitek	52.056.—
3. 30% rentabilitetni pri- bitek	17.352.—
4. 30% izredni pribitek	38.174.40
5. invalidski davek	25.449.60
6. 160% avtonomne do- klade	92.544.—
	skupaj Din 283.416.—

Pripomnim, da je račun ugoden, ker je vstavljeno za avtonomne doklade skupaj 160% in je kalkulirano plačilo le enoletnih davkov. Položaj je pa dokaj neugodnejši za naša podjetja, ker so avtonomne doklade

občinske in okrožne običajno dokaj višje. Uradna statistika avtonomnih doklad v Sloveniji kaže, da se je leta 1923. pobiralo v 2167 občinah doklade v naslednjih izmerah: v 97 občinah doklade do 100%, v 377 občinah doklade do 200%, v 492 občinah doklade do 300%, v 329 občinah doklade do 400%, v 309 občinah doklade do 500%, v 563 občinah doklade nad 500%, katere segajo v gotovih občinah celo do 1000%. V industrialnih občinah Celje znašajo 570%, Ptuj 720%, Trbovlje 416%, Zagorje 242%, Zalec 470%, Laško 370%, Kranj 224%, Medvode 184%.

Znano dejstvo je, da imajo avtonomne korporacije vedno večje potrebe, tendenca doklad gre navzgor. Ako država ne pristane na to, da bi gotove državne davke odkazala avtonomnemu gospodarstvu, ni računati s tem, da se breme zniža v doglednem času. Treba torej spričo velikanske važnosti industrialnega in merkantilnega razvoja za državne dohodke računati s temi činjenicami ter na strani države pokazati umevanje za temeljne gospodarske interese industrije in trgovine, pa se odločiti za čimprejšnjo izpremembo določila v § 94. zakona o osebnih davkih, katerega za današnje prilike niso več primerna. Zakon, napravljen l. 1896., ni mogel predvidevati takega razvoja gospodarskih prilik, kakor ga je prinesla dolga vojna in povojna doba. Zakon svoje čase ni računal s tem, da bo poleg državnega davka prišla še cela vrsta državnih prirezov izrednih in linearnih

ter da se bo breme avtonomnih prirezov tako namnožilo. Preobremenitev naših velikih društev, katere tvorijo fundament za našo gospodarsko evolucijo, postaja v istini grozeča in opasna. Treba je času primerne reforme zastarelega določila. Ako ni izgleda, da se uveljavi kupčijski nazor, kateri smatra vse izdatke za davke naravno za režijske stroške, ter se vse v bilančnem letu plačane davke z dokladi ne more izločiti iz davčne odmere, potem je gotovo stvar pravičnosti, da finančna uprava v očigled izrednih prilik, nastalih v avtonomnih upravah, pristane v pravem umevanju industrialnih in trgovskih interesov na to, da poskrbi za naredbo, glasom katere se prizna pri odmeri posebne tecivarine od 1. januarja leta 1924. vsem avtonomnim dokladam, plačanim na pridobnino, kakovost odbitnih režijskih postavk. To bi pomenjalo znatno ugodnost za gospodarske kroge.

Centrala industrijskih korporacij je to resolucijo odpremila g. ministru financ s primernim dopisom. Akcija je vzbudila med prizadežimi krogi živahen odmev. To dokazuje dejstvo, da se je ravno te dni vršila po iniciativi Saveza industrijalcev v Zagrebu konferenca o važnih davčnihopravnih vprašanjih, na kateri se je pod vplivom te resolucije sklepalo o potrebi reforme posebne pridobnine in posvetovalo o akcijah, ki se naj izvedejo, da se ta cilj doseže.

Kaj nam kažejo številke naše preseljevalne politike.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu priobčuje pod gorenjim naslovom sledeči komunikate:

Četudi je naše preseljevanje še vedno aktivno, ker izkazuje večje število onih, ki so se povrnil, napram onim, ki so se izselili, vendar pa izseljevanje zopet raste, vračanje pa pada.

Od ujedinenja do konca decembra 1923 se je izselilo vsega 34.700 ljudi, povrnilo pa 43.048, tako da je število onih, ki so se povrnil, za 8438 večje od števila izseljenih. Leta 1920 je znašalo število izseljencev 5988, a povratnikov 18.980, torej trikrat toliko; leta 1923 je znašalo število izseljencev 9370, povratnikov pa 1950, razmerje se je torej obrnilo in to številčno precej občutno, ker je izseljencev petkrat toliko kakor povratnikov. Ta pojav se opaža tudi pri ostalih narodih, kakor to izhaja iz uradne statistike Zedinjenih držav. V l. 1921/22 se je na primer priselilo v Zedinjene države skupno 309.556 oseb, a povrnilo se je 98.712. V letu 1922/23 pa se je priselilo vsega skupaj 522.912, a povrnilo samo 81.450 oseb.

Vse to znači, da je stara domovina že izgubila del privlačnosti, ki jo je imela takoj po končani vojski, medtem ko privlačnost Zedinjenih držav v istem razmerju, v katerem se priseljevanje otežuje, narašča. Tudi glede spola se opaža analognost med našim in seljenjem ostalih držav. Dočim je n. pr. bilo v letu 1921/22 od izseljencev v Zedinjene države 149.741 moških in 159.815 ženskih (pri nas 2872 moških in 5214 ženskih) se je razmerje v letih 1922/23 izpremenilo, ker je bilo v tem letu 307.522 moških in 215.397 ženskih (pri nas v istem letu 5717 moških in 3653 ženskih), kar dokazuje, da število moških — torej pravih izseljencev, ki

gredo za zaslužkom — enako raste, dočim število ženskih, večinoma žen in otrok, enako pada. Z drugimi besedami: naše preseljevanje, ki je svoj prvotni značaj pretežno izseljevanja moških (preko 70%) izpremenilo in zavzelo značaj setlerskega preseljevanja, torej celih družin, se vrača k staremu prvotnemu tipu, ki ga imenujejo Amerikanci »old« (stari) v nasprotju od drugega novega »recent«.

Po poklicu gre pretežno za poljedelce kakor doslej, kar povzroča, da je naš izseljeniški problem od nekdanj tako kompliciran, ustvarjajoč protislovje med našim pretežno poljedelskim narodnim gospodarstvom in pretežno industrijsko emigracijo, ker je po državah priseljencev 80% naših izseljencev zaposleno v industriji. Broj izseljencev, ki so v svetu dosegli boljšo kvalifikacijo, dovršivši se v svoji stroki ali pa priučivši se novega obrta, je relativno znaten, dasi točnih statističnih podatkov še nimamo. Kvalificiranih delavcev se je izselilo 996, a nekvalificiranih 3416; leta 1922. kvalificiranih 449, nekvalificiranih 380, leta 1921. kvalificiranih 498, nekvalificiranih 6103. Kakor se razvidi, tu ni nikakega pravila, procenti se vrste, kakor donese slučaj preseljevalnega gibanja, toda treba bi bilo delati na to, da se število nekvalificiranih delavcev zniža na minimum, število kvalificiranih pa narašča na maksimum, da nam države priseljevanja ne bodo ocenjevale naših izseljencev samo po moči njihovih mišči, temveč po njihovem znanju in ročnosti, gledajoč v njih predstavnike rase, ki je sposobna tudi za vodstvo, a ne robuje kakor črnici.

Številke kažejo, da največ izseljencev ni ravno iz siromašnih krajev, od koder jih goni sila, temveč iz krajev (Vojvodina), v katerih odločujejo

drugi motivi. Najmanj polovica vseh izseljencev je nejugoslovanske krvi (3872).

Razen Zedinjenih držav, ki so naša tradicionalna izseljeniška dežela, se pojavljajo v zadnjem času kot dežele naše bodoče emigracije Kanada in Južna Amerika. Priseljevanje v Kanado stopnjema raste, kar dokazujejo najboljše procenti. Od skupnega izseljevanja iz kraljevine je odpadlo na Kanado v letu 1921 0.6%, 1922 2.9%, a leta 1923 že 7.6%. Še značilnejše pa so številke za Južno Ameriko. Od 12.965 izseljencev v letu 1921 se je priselilo v celem v Južno Ameriko 390, v letu 1922 od skupnih 6096 395, a leta 1923 od 9370 že 4302, torej nekaj manj kot polovica. To kaže, da naša emigracija išče nova pota, ker se ji pot v Zedinjene države zapira.

Razen naših državljanov se je izselilo iz kraljevine 2128 inozemskih državljanov. Koliko je inozemskih državljanov prešlo v tranzitu preko naše kraljevine, za sedaj še ni znano, dasi je v tem prometu za nas prav ugodna postavka za našo plačilno bilanco.

Oblasti priseljeniških držav so povrnil 58 oseb, kar je napram prejšnjemu času in z ozirom na strogo uradovanje priseljeniških oblasti dokaz dobrega funkcioniranja državne aparata. Na prvem mestu stoji nalezljive bolezni, med katere šteje ameriški zakon tudi tuberkulozo.

Ce resumiramo vse to, je treba priznati, da naše preseljevalno gibanje ne kaže nikakih znakov, ki bi nas mogli v kakršnem koli pogledu vznemirjati.

Viktor Kovač:

Električno preiskovanje podzemeljskih zakladov.

V naši državi se nahaja na tisoče posestnikov prostosledov, ki so jih prijavi vsled izstopkov ali pa vsled drugih znakov, ki kažejo, da se nahaja na njihovi zemlji koristna rudnina, katerim pa radi današnjega pomanjkanja denarja in radi gospodarske stagnacije ni mogoče kopati dolgi in globoki rovov, ne da bi se pri tem materijalno uničili, ako so potem pričakovani uspehi prostosledov deloma ali pa še celo povsem neugodni. V zadnjem času pa se je izkazala elektrika kot sredstvo, ki pripomore mnogo k temu, da se z njo preišče, da-li vsebuje notranjost zemlje rudnino ali ne.

Že v prvih letih svetovne vojske se je izkazalo, da se s pomočjo električnega toka lahko izve, kaj da se nahaja v preizkušeni zemlji, pri čemer igra sestava zemeljskih plasti glede razširjanja elektrike v zemlji posebno vlogo. Ta ugotovitev je spodbudila avstrijskega inženirja Roberta Gello, kateremu je bila naloga, bavi se s podzemeljsko telegrafijo, pri čemer je zbral natančnejše podatke, ki so jih pozneje geologi in fiziki na vseučilišču v Marburgu na Lahni (na Nemškem) preizkušali, dopolnili in končno na podlagi tega izdelali v obliki tablice empirično razmerje električnih tokov v raznih plasteh zemlje, ker so tudi tu spoznali neko ritmično zakonitost. Pozneje so prešli k praktični uporabi teh izkustev v raznih rudokopih, kakor tudi neodkritih krajih, kjer je bilo elektrotehnično prerokovanje, katero je rudar preizkušal, izvzemši nekoliko neznanih dejstev potrdilo. Kako so se preizkušnje vršile, bodi tukaj le najvažnejše omenjeno. Ugo-

tovalo se je, da najbolj navadne plasti kamena (apno, živec, kremenjak, skrilavec) električnega toka skoraj prav nič ne ovirajo; bolj pa ovirajo razne rude in premogovo ležišče, najbolj pa ovira n. pr. podzemeljsko olje, radi česar se to ugotovi lahko najbolje in najlažje. Ako se spusti namreč električni točni hib v dno, tedaj odda ta različne smere toka v zemljo. Ako geološke plasti niso enotne ali enako oblične in če se te mere dajo ugotoviti po zelo občutljivih sprejemnih napravah že na površini zemlje, tako da se že tu — tedaj na površini zemlje — ugotovi natančna oblika v razvrstitvi in o načinu kakovosti mineralogičnega inventarja od 600 do 800 metrov globočine v zemlji. Uporabljive sprave sličijo nekoliko radiotelegrafu in se izdelujejo v posebni tovarni v Cassel (Nemčija), kjer ima društvo za električno preiskovanje zemlje (Gesellschaft für elektrische Bodenforschung) tudi svoj sedež.

Društvo je tedaj delovalo v tej smeri v Avstriji in na Nemškem z dobrim uspehom; en oddelek tega društva gre sedaj, ko je premagalo prvotno skeptiko prerokovanja, v Srednjo Ameriko. Po dvoletnem prizadevanju se je posrečilo pridobiti en oddelek tudi za Jugoslavijo, kjer se rudokop, vključ neštevilnim ugodnim znakom za kopanje rude, nahaja še vedno v prvem razvoju, kateri oddelek naj bi to delovanje pospeševal. Danes gre samo za to, ako se pri nas dovolj posestnikov prostosledov in interesentov, ki bi naj hoteli dati preiskati po tem potu svojo po rudniških predpisih po pravici zasedeno zemljo glede vsebujočih rudniških zakladov, to se pravi, če bi ta oddelek imel v naši državi dovolj prilike baviti se s tem. To podjetje ima za sedaj le nalogo povzdigniti naše gospodarstvo in da našo industrijo glede rudokopa in njegovih proizvodov stori neodvisno od inozemstva. Ako pa dobi društvo dovolj dela tu, je pripravljeno ustanoviti v Jugoslaviji svojo podružnico.

Kot prva in glavna informacija glede tega naj služi sledeče:

a) stroški največ osem dnevnega preiskovanja zemlje v obsegu od 1 km² znašajo približno 14.000 Din. Ako je pa na tem ozemlju več posestnikov, se vsota seveda zmanjša, ker pride na vsakega le en del cele vsote;

b) vsak naročnik dobi na koncu preiskovanja pismen opis geoloških razmer glede podzemeljskih skih zakladov, ki se nahajajo na njegovu zemlji, in sicer glede obsega na širino, dolžino in globočino, kakor tudi glede debeline, pri premogu tudi glede kakovosti;

c) izsledek — uspeh preiskave — ostane za druge osebe tajnost, dokler hoče to imeti posestnik sam. Ako se z gotovostjo ve, da zemlja vsebuje vrednostne zaklade, uniči, kakor se samo po sebi ve, normalno vrednost posestva v smeri rastoče kurve in v ugodnem slučaju se celo izplačajo stroški preiskovanja;

d) namerava se absolutirati prišle prijave najprej tako, da bi se preiskali najprej najbolj važni podzemeljski zakladi, in sicer po vrsti, kakor sledi: podzemeljsko olje, živo srebro, baker, nikl, kobalt, cin, svinec, cink, srebro, zlato, železo, različni kremenji in končno ležišča premoga in oglja.

Ako bi dospelo dovolj prijav, bi se električno preiskovanje zemlje začelo lahko takoj, ker tudi vremen-ske razmere tega nikakor motile ne bi, ker se sprave nahajajo v povsem zanesljivih gumijevih stročnicah.

Kot središče organizacije in obnem izhodna postaja oddelka za Jugoslavijo je za sedaj namenjeno mesto Maribor.

Občni zbor Ljubljanske borze.

V petek, dne 6. junija t. l. se je vršil izredni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Predsednik g. Dragotin Hribar otvoril redni občni zbor, konstatira sklepčnost in pozdravi navzoče. Zapisnikarjem imenuje gg. dr. Dobrilo in dr. Ivana Černeta. Za verifikatorje predlaga pa gg. dr. Černeta, Jovana, dr. Berčeta in Avgusta Volka.

Pred prehodom na dnevni red se predsednik g. Hribar spominja pred dnevi preminulega člana veleindustrijalca g. Vinka Majdiča, povdarja joč, da je z njim izgubila borza nemurnega delavca in pospeševalca raznih gospodarskih stanov. V znak žalosti so navzoči vstali raz sedežev.

Nato naznani predsednik, da je borzni svet na svoji zadnji seji kooperiral devet borznih članov v borzni svet. Novi člani so gg.: dr. Fran Windischer, dr. Karl Triller, Avgust Tosti, dr. Ivo Tavčar, Ivan Jelačin ml., Lovro Petovar, Franc Sirc, Rihard Schwinger in dr. Ivan Slokar.

Predsednik preide nato na dnevni red. V razsodišče so bili soglasno izvoljeni ti-le gg.: Franjo Medić, Andrej Šarabon, Karl Bolaffio, Avgust Volk, Gabrijel Erzín, Vinko Heinrihar, dr. Albin Kandare, Ernst Hieng, Miroslav Ambrožič, dr. inž. Alojzij Kral. Istočasno so bili izvoljeni v finančni odbor gg.: dr. Vekoslav Kisovec, Karlo Prohaska, Viktor Meden, Robert Kollmann, dr. Janko Berce.

Po končanih volitvah se je g. predsednik zahvalil navzočim, povdarja joč, da bo borza nadaljevala po načrtani poti naprej, dokler se ne bo ugodilo splošni zahtevi gospodarskih krogov in se bo borza izpopolnila z ustanovitvijo deviznega in valutnega oddelka.

Za tem je predsednik zaključil občni zbor.

* * *

Po občnem zboru se je vršila seja pomnoženega borznega sveta, v kateri se je izvršilo konstituiranje borznega sveta. V upravnim odboru so bili izvoljeni poleg predsednika g. D. Hribarja ter podpredsednikov gg. Ivana Kneza in A. Praprotnika sledeči borzni svetniki: gg. dr. Fran Černe, Jean Pollak, Janko Jovan in dr. Fran Windischer.

Na predlog g. dr. Frana Windischerja se je določil »Trgovski list« v Ljubljani kot glasilo borze.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Delavsko in seljaško perilo izdelujejo šivilje same in ga prodajajo na sejnih ob sejmskih dneh.

V Novem Sadu obstoji veletrgovina Avrama Schiffa, ki se bavi s šivanjem in krpanjem vreč in odevi in zaposluje približno 100 delavcev.

V Petrovcu obstoji jugoslovanska-češkoslovaška izdelovalnica oblek I. Častven in drug, ki je pričela z izdelovanjem oblek s češkimi delavci kot učitelji.

V Zagrebu obstoje: 1. Domača tvornica perila, ki more na leto izdelati po 20.000 tucatov moških srajc in spodnjih hlač za meščanstvo in približno 100.000 tucatov ovratnikov in manšet. Tvornica bi mogla izdelati tudi okoli 75.000 vojaškega perila. Ima 200 šivalnih strojev, 30 strojev za gumbnice in gumbe ter zaposluje v tovarni 350, po domoh pa 150 delavcev. — 2. Domača izdelovalnica moškega perila »Olkar«, ki zaposluje 8—10 delavcev in ima 8 navadnih šivalnih strojev. — 3. »Ceha«, domača izdelovalnica perila, ki ima 18 strojev in zaposluje 68 delavcev. — 4. Tvornica perila Josip Kunkera in drug, ki izdelata na leto približno 24.000 finih moških srajc, 12.000 finih spodnjih hlač, 3000 navadnih srajc in 20.000 navadnih spodnjih hlač. Zaposluje 30—57 delavk v tvornici in po hišah. — 5. »Habitus«, tekstilne tvornice in zavod za konfekcijo d. d. ima 100 šivalnih strojev, stroje za krojenje, gumbnice in gumbe ter zaposluje v tvornici 200, po domoh pa 300—400 delavcev.

V Zemunu obstoji tvornica oblek, perila in čepic Milana Nikolića. Zadeni dve leti je izdelal 7000 garnitur obleke za vojno mornarico, 1000 za žandarmerijo, 200 čepic za vojno akademijo, 5000 čepic za občinske sluga, 4000 čepic za železničarje itd.

V Brodu na Savi imajo Ivanič in Vujić tvornico perila, ki izdelata na leto približno 50.000 kosov spodnjih hlač in moških srajc.

V Karlovcu je tvornica perila Mirka Kozine, ki izdelata na leto približno 180.000—190.000 kosov perila, vojaškega pa dvakrat toliko. Ima stroje za krojenje (2), za gumbe (1), za ažur (1) in za vezenje (1). V Karlovcu je še izdelovalnica perila B. Tavčarja, ki izdeluje perilo in delavsko obleko. Zaposluje 82 delavcev po domoh.

V Bakru so: 1. Tvornica oblek d. d. A. Antić in drug, ki izdelata na leto približno 50.000 kosov plamenih in 25.000 kosov volnenih oblek. Ima 50 šivalnih strojev, 20 specialnih strojev, električni pogon in električno razsvetljavo. Prodaja po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter Črni gori. — 2. I. primorska tvornica oblek I. R. Dobrovića, ki je v vojni dobi ustavila obratovanje. Izdelovala je kmetško in meščansko obleko.

V Karlovcu je tudi Karlovska industrija odevi d. d. Na leto more izdelati približno 25.000 odevi. L. 1921 je izdelala 16.000 odevi. Tvornica ima instalacijo za čiščenje surovega bombaža, za cefranje bombaža, za izdelovanje vate, za prešivanje odevi, za robljenje itd. Delavcev ima izven sezone 55, za časa sezone pa 80 in še več. Razpošiljanje jim otežuje pošta, ker pobira poštnino po 11—12 in 14—15 Din za odev in smatra to blago za obsežnejše.

V Ivanič Gradu obstoji domača hišna industrija za izdelovanje seljaške obleke, kjer jo izdeluje 300 krojačev in jo prodaja po celi Hrvatski in Slavoniji.

V Ljubljani so sledeče tvornice: 1. Konfekcijska tovarna Frande, ki ima urejeno obratovališče po češkem zgledu. V tovarni je 100 šivalnih strojev poleg drugih strojev. Zaposluje 200 delavcev, ki izdelujejo fino in navadno moško perilo. — 2. »Triglav«, jugoslovanska izdelovalnica perila, ki izdeluje s 40 delavci moško in žensko perilo, približno 6000 kosov na leto. — 3. Profi naročilu izdelujeta perilo firmi Alešovec in Haman.

V Kranju je tvornica perila Edmunda Kocbeka, ki izdeluje na dan 800—1000 kosov moškega in 200 do 300 kosov ženskega perila. V svoji izdelovalnici ima električni pogon.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Ukrep Zveze trgovcev v Zagrebu glede dajanja informacij. — Na zadnji seji Zveze trgovcev v Zagrebu se je ugotovilo, da se v zadnjem času na prošnjo domačih in tujih tvrdk ne dajejo zadosti serijozne informacije. Ker so pravilne informacije za trgovstvo izredne važnosti, je Zveza sklenila, da pozove trgovstvo, naj daje informacije v naprej edino le lastnikom informacijskih pisarn ali njihovim prokuristom. — Ali bo to odpravo nedostatkov v informacijski službi in ne bi bilo umestnejše, da bi prevzele informacijsko službo stanovske organizacije same, je drugo vprašanje.

Uvoz petroleja. — Uprava državnih monopolov objavlja, da morajo osebe, ki hočejo v bodoče uvažati petrolej, prositi omenjeno upravo za dovoljenje in hkratu navesti, katere množine nameravajo uvoziti in preko katere carinarice.

Tržaško pristanišče in promet po železnici v mesecu februarju 1924. — V februarju je v Trst dospelo po železnici 1.191.606 q blaga in 1344 glav živine, in sicer iz Italije 390.674 q, iz Češkoslovaške 347.573 q, iz Avstrije 213.105 q, iz naše države 129.386 q in 1212 glav živine, iz Madžarske 83.501 q, iz Nemčije 14.393 q itd. Nasprotno je v istem mesecu odšlo iz Trsta v celoti 1.330.749 kvintalov blaga; na Češkoslovaško 451.820 q, v Avstrijo 355.762 q, v Italijo 213.226 q, v našo državo 166.892 q, na

Madžarsko 58.766 q, v Nemčijo 35.421 q, na Poljsko 25.739 q itd. Primerjaje železniški promet v februarju 1923 in 1913 s prometom v februarju 1924, dobimo nastopni pregled: v februarju 1924 je dospelo blaga 1.191.606 q, odšlo pa po železnici 1.330.749 q, skupaj torej 2.522.355 q; v februarju 1923 je dospelo 555.210 q, odšlo pa 463.361 q, skupaj 1.018.571 q; v februarju 1913 je dospelo 1.272.027 q, odšlo 1.016.514 q, skupaj 2.288.541 q. — Promet v mesecu februarju 1924. leta je torej presegal za 1.503.784 q, to je za 147½% promet v mesecu februarju 1923 in za 233.814 q, to je za 10% promet v februarju 1913. — Tržaški železniški promet je v prvih dveh mesecih l. 1924. presegel uspehe najugodnejšega predvojnega leta (1913). Tržačani presojujejo zelo optimistično nadaljnji razvoj njihovega pristanišča in tudi najhujši pesimisti cenijo letošnji promet na 80% prometa v l. 1913.

Gibanje cen v čehoslovaški veletrgovini. Po uradnih podatkih je znašala indeksna številka za čehoslovaško veletrgovino začetkom meseca maja t. l. 1015 in se je tokom meseca aprila znižala za 7 točk. Po dolarju na zlato vrednost preračunjena indeksna številka je znašala 1465. Za primerjavo naj služi, da je znašala indeksna številka za veletrgovino v naši državi začetkom meseca maja t. l. 1973, ki se je pa tokom meseca aprila t. l. znižala za 67 točk, to je za 33%.

Nemški indeks v veletrgovini, ki se nanaša na 98 artiklov, se je v drugi polovici maja znižal za nadaljnjih 3,7 odstotkov, in sicer od 1484,7 na 1430,1 milijarde.

Avstrijska zunanja trgovina v aprilu. Po podatkih avstrijskega statističnega urada je zunanja trgovina Avstrije v aprilu precej porasla. Uvoz je znašal 182, izvoz pa 101 milijonov zlatih kron, torej pasivnost okroglo 80 milijonov zlatih kron. Vzlic porastu uvoza kaže pasivnost bilane v aprilu vendarle naveden napram prejšnjim mesecem, ker je tudi izvoz zelo porasel. Celotni pasiv znaša za prve štiri mesece letošnjega leta 348 milijonov zlatih kron, v isti dobi prejšnjega leta pa je znašal le 227 milijonov. Porast-uvoza in izvoza se tiče predvsem industrijskih surovin in proizvodov, dočim v ostalih grupah, posebno pri živilih in živih živalih ni opaziti bistvene izpremembe. Mnogo se je uvozilo predvsem kož in kožuhovine, tekstilnih surovin in kovin, sosebno bakra.

Denarstvo.

Visoka obrestna mera. V razgovoru z nekim časnikarjem iz Sarajeva je izjavil trgovski minister g. dr. Krizman, da posveča posebno pozornost temu za naše narodno gospodarstvo važnemu vprašanju. Visoka obrestna mera preprečuje normalni razvoj gospodarskega življenja. Obrestna mera se ne more znižati z nasilnimi odredbami, ne glede na to, da je osebno proti takim odredbam v gospodarstvu. Vzroki za visoko obrestno mero so različni, a najvažnejši so: pomanjkanje gotovine in velik razvitost poslov. Sredstva, da se to zlo odstrani, so varčnost, pritegnitev tujega kapitala in likvidacija odvisnih poslov. Kriza se more rešiti le s sodelovanjem vseh gospodarskih faktorjev in z disciplino gospodarske celote, katero smo dosedaj na žalost pogrešali. Ta disciplina naj se kaže v prvi vrsti v tem, da se gospodarske sile ne porabljaajo za trenutne uspehe, ampak da stalno zasledujejo edino le normalizacijo gospodarskega življenja.

Kredit Narodne banke koncem leta 1923. Stanje kreditov od strani Narodne banke je znašalo koncem l. 1923. 1.496 milijonov 904.900 Din, od tega rednih kreditov 1.317.627.900 Din in sezonskih 179.277.000 Din. Od rednih kreditov odpade po sedežu podružnic Narodne banke na Srbijo: 510.913.900, na Hrvatsko in Slavonijo: 423.739.000 Din, na Slovenijo: 185.893.500, na Vojvodino: 85 milijonov 571.250, na Bosno in Hercegovino: 80.136.250, na Dalmacijo in Črno goro 31.374.000 Din. Od skupnega kredita odpade na denarne zavode 625.979.250 Din (48%), na industrijo 207.366.250 Din (15%), na trgovske tvrdke 226.641.400 dinarjev (17%), na obrtništvo 11 milijonov 894.200 Din (1%), na poljedeljske zadruge 10.203.500 Din (1%) in na ostale naprave 235.543.300 Din (18%).

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.
Plačilo tudi na obrokel

Otok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 31. maja t. l. je imela Narodna banka za 5.573 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Napram stanju dne 22. maja t. l. se je obtok v zadnji dekadi meseca maja t. l. povišal za 44.5 milijonov dinarjev.

Avstrija zvišala eskomptno mero. — Dunaj, 5. junija. Avstrijska državna banka je zvišala eskomptno mero od 9% na 12%.

Avstrijski šiling. Kakor znano, namestila Avstrija izdati kovarni denar in sicer srebrne šilinge. Kakor poročajo z Dunaja, se bo izvršila prva izdaja teh novcev že koncem junija. Denar nosi na eni strani sliko parlamenta, na drugi strani pa oljčno vejico z označbo: »1 Schilling« in »Republik Österreich«. En šiling bo vreden 10.000 aK, izdali pa se bodo tudi komadi po pol šilinga, t. j. za 5000 aK.

Tečaj čehoslovaške krone:

	23./5.	22./5.
Nevjork za 100 Kč	2.95 1/2	2.96
London za 1 pf. štr.	147.12 1/2	148.37 1/2
Amsterdam, 100 Kč	7.88	7.92
Curih za 100 Kč	16.70	16.72 1/2
Genf za 100 Kč	16.70	16.73 1/2
Pariz za 100 Kč	54.60	52.75
Kopenhagen za 100 Kč	17.53	17.48
Stockholm za 100 Kč	11.25	11.25
Kristijanija za 100 Kč	21.40	21.40
Milan za 100 Kč	67.00	66.45
Trst za 100 Kč	66.50	66.50
Beograd za 100 Kč	—	241.12 1/2
Krakau za 100 Kč	15.30	15.38 1/2
Varšava za 100 Kč	15.29	15.37 1/2
Zofija za 100 Kč	411.00	411.00
Bukarešta za 100 Kč	—	—
Konstantinopol 1 t. f.	—	—
Riga za 1 Kč	15.05	15.05
Berlin za 1 Kč: 23./V.	125.500.000.000.	
22./V.	126.000.000.000.	
Wien za 1 Kč: 23./V.	2.103.—	
22./V.	2.112.—	
Buda- pešta za 1 Kč: 23./V.	2.650.—	
22./5	2.635.—	

Davki in takse.

Novi kolki. Finančna uprava je izdala nove kolke po 5, 10, 20 in 50 Din, ki so že v obtoku. Ti kolki so izdelani na tankem papirju in so po velikosti, besedilu in barvi isti kakor dosedanj, ki so natisnjeni na navadnem debelejšem papirju. Razlika je le ta, da je papir, na katerem so sedaj natisnjeni, tenak — skoraj prozoren — in da se precej svetli.

Davčno okrajno oblastvo v Radovljici razglasi: v smislu tozadevnih določil zakona o osebnih davkih se naznanja, da je seznan o uvrstitvi pripadnikov pridobinskih davčnih družb II., III. in IV. razreda za dvoletje 1924/1925 v času od 16. do 30. junija 1924 razgrnjen pri tukajšnjem davčnem oblastvu med uradnimi urami pridobinskim zavencem na vpogled. Uvrščeni se zoper morebitno pomotno uvrstitev v smislu § 15. zakona o osebnih davkih lahko pritožijo v času od 1. do 15. julija t. l. Pritožba mora biti kolekovana s kolekom za 20 Din.

Olajšave pri izterjanju davkov na Čehoslovaškem. Čehoslovaško finančno ministrstvo je, z odlokom z dne 15. marca 1924, št. 121.709, priznalo pri izterjanju davkov od malih obrtnikov in delavcev obsežne ugodnosti. V tem oziru bi lahko služil ta odlok naši finančni upravi za zgled, kako se mora pospeševati malo obrt tudi takrat, kadar pridejo v poštev eminentno fiskalni interesi. Pri nas je ravno narobe. Še tiste malenkostne ugodnosti, katere nam priznavajo zakoni, se po možnosti omejujejo, kakor kaže skrajno fiskalna razlaga pojma mali obrtnik glede davka na poslovnih promet, ki je vsled ozkosrčne razlage tako omejen, da ne bodo v bodoče deležni davčne prostosti niti najpotrebnejši, da bi sicer bili dani za to vsi po zakonu določeni predpogoji.

Povišanje pristojbin za patente v Avstriji. Z dne 15. aprila t. l. so se v Avstriji pristojbine za patente in marke izdatno povišale. Pristojbina za prijavo patenta znaša sedaj 200.000 aK, letna pristojbina 150.000 do 4.000.000 aK po številu let, letna pristojbina za dodatne patente 300.000 aK in pristojbina za izpremembo popisa 50.000 aK. Pristojbina za marke je določena na 100.000 in za registracijo vzorca 10.000 aK. Istočasno so se povišale tudi pristojbine za uradno poslovanje v patentnih zadevah. Vse omenjene izpremembe vsebuje raz-

pis ministrstva za trgovino in promet z dne 3. aprila 1924, ki je objavljen v zveznem zakoniku pod št. 106.

Carina.

Nove izvozne carine. Po časopisnih poročilih stopi dne 10. t. m. v veljavo nova tarifa za izvozno carino, ki se je sestavila po daljših kompromisnih pogajanjih med ministrom za finance dr. Stojadinovičem, ki je zastopal fiskalno stališče, in ministrom trgovine in industrije dr. Krizmanom, ki je ščitil interese prizadetih krogov. Po tej tarifi bo znašala izvozna carina: za pšenico 20 dinarjev za 100 kg, za rž 20 Din, za koruzo 10 Din, za ječmen 10 Din, za oves 5 Din, za fižol 25 Din, za zdrob in pšenično moko 8 Din za seno 2 Din, za kornje nad 3 let 200 Din, do treh let pa 100 Din, za goved do 100 kg žive teže 40 Din, za prašiče nad 70 kg od kosa ali za vsakih 100 kg (po izbiri izvoznika) 200 Din, za zaklane prašiče 100 Din, za sveže ali soljeno meso 50 Din. Mast in mesni izdelki so prosti izvozne carine, ravnotako tudi zaklana goved, ako je dejana iz kože. Izvoz prašičev v teži pod 70 kg je prepovedan.

Kako se carinijo inozemski paketi, ki jih dobivajo siromašne stranke. Carinska uprava zahteva, da mora siromašna stranka, ki reflektira na carine prosto dostavo inozemskega paketa: 1. vložiti prošnjo, kolkovano s 5 dinarji, na pristojno carinarnico (ne na carinjalno pošto) in 2. ti prošnji priložiti: a) ubožni list, b) izvirno pismo pošiljatelja, kolkovano z 2 Din. — Ako naslovnik ne predloži prošnje, oziroma ako je carinarnica ne dobi o pravem času, ali če manjka katera priloga, se prošnja sploh ne upošteva in pošiljka se ocarini po pristojbeniku. Pošiljati prošnje, ki ne ustrezajo vsem tem pogojem, nima smisla.

Carinski postopek za motorna vozila v mednarodnem potniškem prometu. — Finančni minister je predpisal za carinski postopek v mednarodnem potniškem prometu z motornimi vozili nov pravilnik, ki je bil objavljen v »Službenih Novinah« dne 3. junija t. l. Za obmejni promet ostanejo še nadalje v veljavi določila razpisa št. 32.407 z dne 1. maja 1922, kolikor obmejni prebivalci ne bodo mogli izrabiti ugodnosti novega pravilnika.

Promet.

Dostavljanje brzojavk. Glede dostavljanja brzojavk po čl. 97. brzojavnega pravilnika je izdalo ministrstvo pošte in telegrafa z odlokom št. 30.628 od 5. maja t. l. to-le pojasnilo: 1. Po točki 1 člena 97. pravilnika za brzojavno službo se dostavljajo brzojavke samo na označeni naslov. Potemtakem ni dolžnost brzojava, da bi dostavljala brzojavke tudi v tak kraj (v stanovanje, v delavnico itd.), ki v naslovu ni označen. Navzlic temu pa mora dobro urejen brzojav gledati, da se dostavi brzojavka čimprej pravemu naslovniku, tudi če naslov ni prav natančen, ne da bi se morala plačati za to kaka pristojbina, samo da se brzojavke za druge naslovnike zaradi tega ne bodo prepoznane dostavile. — 2. Kar se tiče točke 2. tega člena, je pravilno, da se dostavljajo brzojavke ob določenih dnevih in določenih urah, kakor je naslovnik odredil, za kar se plačuje posebna letna pristojbina. To velja torej samo v takih primerih, ko je naslovnik naravnost zahteval, da se mu brzojavke dostavljajo samo v delavnico, v stanovanje ali kamor si bodi ali pa samo ob časih, ki jih je določil.

Zavračanje natovorjenih vagonov iz Postojne nazaj na Rakek. — Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je v daljši vlogi opozorila Trgovsko in obrtniško zbornico v Trstu, da se na obmejni postaji Postojna zelo pogosto in iz malenkostnih razlogov zavračajo transporti lesa kakor tudi transporti živine na našo obmejno postajo Rakek. Pošiljatelj lesa se zavračajo iz razloga, da vagoni niso bili pravilno natovorjeni, ali da kak komad presega gotovo dolžino, ali pa da je žica, s katero je pošiljatelj prevezana, prešlaba itd. Nedavno je bilo zavrženih kar 18 vagonov, ki jih je morala naša železniška uprava na stroške stranke transportirati nazaj v Rakek in pretovoriti. Enako se dogaja tudi pri veterinarskih transportih, ki so bili na Rakeku veterinarsko pregledani ter v zdravem stanju odpremljeni naprej, da se v Po-

stojni že kot inficirani zavrnejo. Ker povzroča tako postopanje naši izvozni trgovini in medsebojnemu prometu znatne stroške in težkoče in bi bilo zbog tega v obojestranskem interesu, da bi se zavračanje transportov od italijanskih oblasti omejilo na minimum, je prosila Trgovska in obrtniška zbornica tržaško zbornico za intervencijo pri železniški direkciji v Trstu, da bi nadzorni organi iz malenkostnih razlogov, vsled katerih se lahko brez nevarnosti dovoli nadaljni transport blaga, ne bi zavračali transportov na našo obmejno postajo.

Uvedba selske službe pri pošti Vič. Dne 1. junija t. l. je pričel selski pismo- noša pošte Vič dostavljati poštne pošiljke v kraj Brdo vsak dan razen nedelj.

Telefonska centrala v Podčetrtru. Pri pošti Podčetrtek je bila dne 1. maja t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Postaja Žirovnica. — Prometno ministrstvo je odredilo, da se na postaji Žirovnica (proga Ljubljana — Jesenice) otvori promet tudi za ekspresno kosovno blago. Teža kosovnega blaga sme znašati za kos največ 50 kg ali 500 kg za pošiljko. Blago v vagonih tovornih se ne bo sprejemalo.

Izvoz in uvoz.

Izvoz perutnine v inozemstvo. Po uradnih podatkih se je v prvem četrtletju 1924. izvozilo iz naše države preko 170 vagonov živine v vrednosti 45 do 50 milijonov dinarjev. V letu 1923. se je izvozilo približno 600 vagonov perutnine v vrednosti 140.000.000 Din. Ker bo letos po vsej priliki zadosti krme, se ceni letošnji izvoz perutnine na 200 do 225 milijonov dinarjev.

Izvoz lesa iz Hrvice. Iz okoliša trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu se je v prvih petih mesecih tega leta izvozilo iz Hrvice 4213 vagonov, in sicer: 2563 hrastovega, 164 jesenovega, 1090 bukovega, 113 jelkovega, 75 breštovega in 2 gabrovega lesa. Izvozilo se je 2493 vagonov v Francijo, 1060 v Italijo, 242 v Avstrijo, 170 v Belgijo, 125 na Špansko, 95 v Švico, 15 na Angleško in v Nemčijo 11. Za popolen pregled izvoza lesa iz Hrvice in Slavonije manjkajo še podatki zbornice v Senju in Osijeku.

Razno.

Pregled, žigosanje, oblika in označevanje steklenic in sodov za točenje alkoholnih pijač in mleka. — Minister trgovine in industrije je izdal o gornjem predmetu novo naredbo, ki je objavljena v »Službenih Novinah« dne 3. junija t. l. Ta naredba velja v celoti le za pokrajino izven Srbije in Črne gore. Za ti pokrajini pa le glede oblike, sestave in označevanja steklenic in sodov.

Mednarodna konferenca za vseljevanje in izseljevanje v Rimu. Dne 15. maja t. l. je otvoril omenjeno konferenco italijanski ministrski predsednik z velikim govorom, v katerem je imenoval izseljevanje za največji pojav v zgodovini človeštva. — Na konferenci je zastopanih 47 držav, med njimi tudi naša kraljevina. Zastopane so pa tudi najvažnejše izselniške države: Zedinjene države ameriške, Brazilija in Argentinijska. Konferenca posluje v štirih sekcijah: prva za transport, druga za pomoč izseljenecem, tretja za posredovanje dela in četrti za pogodbo o izseljevanju.

Napetost med Rusijo in Nemčijo prenehala. Berlin, 5. junija. Wolffov dopisni urad objavlja novo noto ruske vlade, ki je sestavljena v zmernem tonu. Ruska vlada naglašja tudi v tej noti, da je v interesu obeh držav, da se incident razčisti. Priziv na mednarodno razsodišče po mnenju ruske vlade ni potreben. Ruska vlada vztraja na stališču, da se mora priznati pravica eksteritorialnosti tudi trgovinskemu odposlanstvu. Ker sta sedaj pojasnjeni stališči obeh vlad, bo odvisno od nadaljnjih pogajanj, da se doseže sporazum na zadovoljstvo obeh držav.

Produkcija modre galice v Celju leta 1923. V cinkarni v Celju se je v za to prirejani napravi izdelalo 2743 q modre galice v vrednosti 3.665.054 Din po povprečni ceni 1336 Din 15 p za 1 q. Za proizvodnjo galice se je porabilo 800 q bakra v vrednosti 2.822.387 Din in 1406 stotov žveplene kisline v vrednosti 181.801 Din. Baker se je dobival iz Srbije, žveplena kislina pa iz Slovenije.

Prostosledi v Sloveniji v letu 1923. Koncem leta 1923. je bilo v Sloveniji priglasihih 12.079 prostosledov. Od teh jih je bilo v posesti države 3101, ostalih 8978 pa v posesti 131 zasebnih prostosledcev. Največ prostosledov odpade na rujavni premog, in sicer 9791, t. j. 81,06% vsote vseh prostosledov. Rudosledna dela so bila precej živahna. Na podlagi novih odkritij sta se v l. 1923. podelili 2 rudniški polji na rujavni premog, eno v davčnem okraju celjskem, drugo v ormoškem.

Koliko se izdelala pri nas žvepla? Od dveh rudnikov za žvepleno rudo v Sloveniji je samo eden v obratu, rudnik Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku. V tem rudniku se je v letu 1923. pridobilo z enim delavcem 1316 q žveplene rude v vrednosti 26.122 Din, ki se je oddala vsa v tovarno za barve v Mozirju po povprečni ceni 19 Din 85 p za 1 q.

Proizvodnja rujavega premoga v Sloveniji. V letu 1923. je bilo v Sloveniji v obratu 39 premogovnikov, ki so zaposlovali 11.523 moških, 787 žensk, 200 mladostnih delavcev in 70 mladostnih delavk, skupaj torej 12.580 delavcev. Proizvodnja je znašala 16.969.563 q v skupni vrednosti 376.579.677 Din po povprečni ceni Din 22.19 za 1 q na pridobiva-lišču. — Od te proizvodnje je bilo 2.051.060 q lignita, ostanek pa rujavni premog. Na enega delavca odpade od cele proizvodnje povprečno 1349 q rujavega premoga v vrednosti 29.935 Din. Od toletne produkcije in ostanka iz lanskega leta se je oddalo v tuzemstvu železnicam 6.851.407 q, industriji 6.354.851 stotov, drugim odjemalcem 817.456 q. V inozemstvo se je oddalo 849.687 q, in sicer v Avstrijo 617.901 q, na Ogrsko 203.497 q in v Italijo 28.289 q.

Konkurzi in poravnalna postopanja na Čehoslovaškem v mesecu aprilu t. l. Statistični državni urad izkazuje, da se je v mesecu aprilu 1924 priglasihih na Čehoslovaškem 42 konkurzov in 150 poravnalnih postopanj. Nad polovico primerov izkazuje Češka, namreč 23 konkurzov in 81 poravnaj. Pri konkurzih znašajo ugotovljena aktiva 8.453.047 čK, pasiva pa 20.187.548 čK, pri poravnalnih postopanjih pa aktiva 34, pasiva pa 83 milijonov čK.

Kriza in poslovno nadzorstvo v Nemčiji. — Kakor znano, obstoja v Nemčiji institucija poslovnega nadzorstva, ki se uvede, ako se kaka trdka nahaja v plačilnih težkočah. V zadnjem času se je pa število poslovnih nadzorstev tako pomnožilo in nevarnost za nemško gospodarstvo življenje toli povečala, da merodajni krogi razmišljajo, če ne bi kazalo, da se podvzamejo kak ukrepi, ki bi na eni strani nudili življenja zmognim, trenutno le imobiliziranim, vsekakor pa aktivnim dolžnikom splošen zaščitni in akordni rok v izvenkonkurznem pogajanju z upniki, na drugi strani pa bi preprečili izrastke in zlorabe v interesu nemškega trgovskega ugleda in rednega gospodarjenja. Kakor je torej videti, se povsod uvideva danes tudi za reelno trgovino izredno težaven položaj in da se stremi za tem, da se obenem s preganjanjem zlorabe ne udari prehudo le radi razmer momentano v težkem položaju se nahajajoče redne trgovine.

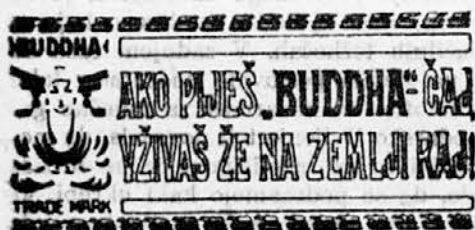
Sindikati avstrijskih železninarjev. V zvezi s pred kratkim izvršenim strnjenjem avstrijske železne industrije se vrše sedaj tudi pogajanja, da se ustanovi poseben sindikat avstrijskih veletrgovcev z železnino. Gre za šest velikih trdk in so pogajanja domalega zaključena. Kot namen ustanovitve tega sindikata, ki naj bi bila nekaka podzveza železnoindustrijskega kartela, se označuje sanacija razmer na avstrijskem železninskem trgu, ki so jih vojne in po vojne ustanovitve zelo zmedle. Tudi je predvideno skupno skladišče. Radi stalno slabe kupčije in podražitve kreditov so številne trdke prisiljene, da svoje zaloge prodajajo v izgubo. Zaloge pa so bile letos posebno velike, ker se je računalo na živahno stavbno sezono, ki pa je odpadla.

Brezposelnost v Švici. Številno deloma ali popolnoma nezaposlenih oseb v Švici se je tekom meseca aprila t. l. znižalo za 6250 in znaša le še 23.195 oseb.

Zunanja trgovina sovjetskih držav v letu 1923. Izvoz iz sovjetskih držav je znašal v letu 1923. 228.5 milijonov pudov v vrednosti 205.8 milijonov zlatih rubljev, v l. 1922. pa 56.3 milijonov pu-

dov v vrednosti 81.6 milijonov zlatih rubljev. Izvažala so se v prvi vrsti živila (117 milijonov zlatih rubljev) in sirovine ter polufabrikati (87.3 milijonov zlatih rubljev), dočim se je gotovih izdelkov izvozilo le za 1.6 milij. zlatih rubljev. Po državah se izvoz razdeli nastopno: Nemčija (61.3), Anglija (33.5), Litvansko (23.8), Estonsko (11.2), Holandska (11.8), Turčija (10.2), Finska (7.8), Francija (6.3), Italija (6.3), Belgija (4). — Uvoz na Rusko je znašal leta 1923: 56.7 milijonov pudov v vrednosti 179.14 milijonov zlatih rubljev, leta 1922, pa 165.8 milijonov pudov v vrednosti 39.9 milijonov zlatih rubljev. Uvažalo se je surovine in polufabrikate (69.7 milijonov zlat. rubljev), živalske produkte (63.7), kovine (37.03), tkanine (23.24), kemikalije (16.5), kurivo (16.17) in živila (10.5). Pošiljalne inozemske pomožne akcije, ki so vračunjene, so bile vredne 35.08 milijonov zlatih rubljev. Uvažale so nastopne države: Nemčija (53.77), Amerika (44.2), Angleška (37.5), Poljska (7.98), Švedska (6.5), Finska (6.06), Estonsko (5.7) in Holandska (2.13).

Deset zapovedi za trgovca. Glej, da prepričaš svoje odjemalce, da imaš rad nje same, ne pa njihov denar. — Pusti svoje odjemalce v prepričanju, da se bolje razumejo na blago, kakor ti, kajti pred preveč zvitimi in pametnimi se ljudje boje. — Nikdar ne razklada odjemalcem svoje težave, izgube, skrbi in bojazni, ker bodo sicer mislili, da morajo ravno oni plačevati za tvoje pogreške. — Daj vedno prav svojim odjemalcem; boš že našel priliko, da dobiš zadoščenje za krivico, ki ti jo delajo. — Daj svojim odjemalcem včasih kako darilce (seveda brez obveze do rednih dajatev); takega se stranke prav rade spominjajo po mesecih. — Stranka se mora počutiti v trgovini udobno in skrbno postreženo. — V trgovini mora videti stranka le prijazne obraze in nikdar ne sme biti priča zmerjanja učencev in pomočnikov. — Trgovec si ne sme pustiti povedati šele od stranke, kje leži blago. — Stranki naj ponuja in streže le eden; nudi naj ji polno izbiro ter ji svetuje tako, da bo stranka prepričana, da kupi pošteno in dobro. — Stranka sama pa ne sme zmerjati, nergati in — ostati dolžna.

Trgovski register.

Vpisale so se nastopne firme: 450. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Gospodarska pisarna, družba z o. z. 451. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: »Papi«, nabavna in prodajna družba za tiskarske potrebščine z o. z. 164. Sedež: Domžale. Besedilo firme: Kuralt Jože. 465. Sedež: Lanišče-Škofljica. Besedilo firme: Fr. Martinec. 466. Sedež: Laško. Besedilo firme: Franc Pačnik. 467. Se-

dež podružnice: Kočevje. Besedilo firme: Matija Cetinski, trgovina z vinom. 468. Sedež: Verd. Besedilo firme: M. Dobrovolje & A. Kranje, trgovina z lesom.

Izbrisala se je nastopna firma: 457. Sedež podružnice: Velike Lašče. Besedilo firme: Paternost & Remic. 473. Sedež: Novo mesto. Besedilo firme: Josip Košiček.

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Maribor, 6. junija. Danes se je pripeljalo na sejm 108 svinj, 2 kozi, 2 ovci. Cene so bile sledeče: za 5 do 6 tednov stare prašiče 150 do 250 Din za komad; 7 do 9 mesecev 275 do 350 Din; za 3 do 4 mesece stare 650 do 750; za 5 do 7 mesecev stare 875 do 950 Din; za 8 do 10 mesecev stare 1125 do 1200 Din, za 1 leto stare 1600 do 1850 Din. 1 kg žive teže 16.25 do 17.50 Din; 1 kg mrtve teže 20 do 23.75 Din. Koze komad po 225 do 300 Din, ovce komad po 200 do 25 Din.

Slaba letina sliv. Iz Bosne dohajajoča poročila obetajo za letos jako slabo letino sliv. Pesimisti cenijo pridelek komaj na polovico lanske množine. Starega blaga ni več na trgu, ker producenti spričo slabih obetanj ne stavljajo sicer že malenkostne množine, ki so še na razpolago, na prodaj. Letina za hruške in jabolka obeta biti nasprotno dobra, za orehe pa jako dobra.

Kolonialni trg (Praga).

Kava.

V preteklem tednu so bile cene kavi v padanju. Tudi newyorški terminski trg je zaznamoval cel teden precejšnje nazadovanje. Razvoj na tem trgu pa se je vršil popolnoma brez vpliva razmer na braziljskem trgu. Slabljenje tega je pripisovati splošni oslabelosti nakupovanja in pa poročilom o dobri letini. V New Yorku je notirala kava:

	1./V.	5./V.	8./V.
Loko	15.12	15.—	15.—
Maj	13.30	—	13.27
Julij	12.75	13.29	12.64
September	12.16	12.58	11.95
December	12.81	12.18	11.57
Marec	11.65	11.98	11.24

Padanje cen na braziljskem trgu zadeva predvsem slabše vrste, medtem ko je ostala cena boljšim vrstam skoro nespremenjena. Ponudbe za boljšo kavo so bile neznatne.

V Braziliji notirajo:

	1./V.	5./V.	7./V.
Tečaj	6 1/4	6 1/4	6 1/4
Rio	26.000	25.525	25.200
Santos	27.000	27.000	26.000

Na kontinentu je ostal trg miren, kar je pripisovati močnemu uvozu kave iz centralne Amerike, na drugi strani pa pomanjkanju denarja v Nemčiji. Z Brazilijo se ni napravilo nikakih sklepov.

Zaloge v Evropi so bile po poročilu G. Diurnig & Zoon 1. maja sledeče:

	1924	1923
Trst	106.000	52.000 bal
Kopenhagen	66.000	75.000 bal
Bremen	14.000	18.000 bal
Hamburg	209.000	92.000 bal
Holandska	241.000	241.000 bal
Angleška	149.000	639.000 bal
Antwerpen	75.000	75.000 bal
Havre	583.000	510.000 bal
Bordeaux	33.000	24.000 bal
Marseille	52.000	44.000 bal
Genova	130.000	130.000 bal
	1,658.000	1,900.000 bal

Čaj:

Indijski čaj: Ponudba pretečenega tedna 29.000 zabojev je našla dosti odjemalcev. Vse vrste so se prodale skoro po višjih cenah. Sredi tedna je bilo ponujenih ponovno 16.000 zabojev. Srednje in boljše vrste so se prodale po trdnih in celo po višjih cenah. Iz Indije prihajajoča poročila označujejo bodočo letino kot slabo.

Ceylon-čaj: V torek se je prodalo 26 tisoč bal. Kvaliteta ni bila posebno dobra. Cene so trdne.

Java in Sumatra: V četrtek je bilo ponujenih 8500 zabojev. Prodaja je bila splošna, cene nespremenjene.

Kakao:

Dasiravno so cene padle, je bil promet malenkosten. Liverpoolski trg je bil za afrikanško blago miren.

Vsled denarnega pomanjkanja v Nemčiji je cena zelo padla.

V Londonu je bilo 6. t. m. ponujenih 12.261 bal. Accra se ponuja po 32/6 in 33/6 za maj-junij cif Hamburg.

Bahia je slabša. Fair se ponuja po sh 30/—. Trinidad notira 48/6 do 49/—. Somer-Arruba po 68/6 do 69/—. Zaloge vseh vrst znaša v Londonu 131.145 vreč proti 184.960 vrečam v lanskem letu.

Svetovni pridelek, poraba in zaloge kakaoa:

	pridelek	poraba	zaloge
1913	353.640	251.690	99.020 ton
1919	461.600	396.270	170.050 ton
1920	371.230	374.190	167.100 ton
1921	386.920	400.620	153.400 ton
1922	408.600	421.170	140.830 ton
1923	447.900	422.150	166.580 ton

Književnost.

Državne trošarine. Pred kratkim je izšla pod tem naslovom poljudna razprava dvornega svetnika Maksa Kostanjevca, ki je v prvi vrsti namenjena za priročno uporabo gospodarskih krogov. Knjigo, ki velja le 10 dinarjev, smo že priporočili, a kljub temu odziv na naročbo, kakor smo informirani, še vedno ni zadovoljiv. Zato ponovno priporočamo vsem gospodarskim krogom, ki imajo opravka z državno trošarino, da knjigo čimprej naroče. — Naročila sprejema pisarna Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava, prodaja.

Prodaja lesa. Sumsko-gospodarstveni ured ogulinske imovne općine v Ogulinu bo prodal dne 27. junija t. l. večjo količino stoječih debel.

Dobava strešne opeke. — Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave strešne opeke.

Dobava katrana. — Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 14.000 kg katrana.

Dobava barv, firneža in terpentina. — Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave barv, firneža in terpentina.

Dobava skrojenih garnitur za zaboje ter desk iz mehkega lesa. — Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 27. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 191.000 skrojenih garnitur za zaboje, 45.000 desk in 8000 lat iz mehkega lesa.

Dobava blaga za zastave. — Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 27. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave blaga raznih barv za zastave.

* * *

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava drv za pošte v območju poštne direkcije v Ljubljani. — Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo večje količine drv za svoje urade. Pismeni pogoji se dobe pri Ekonomskem odseku te direkcije v sobi št. 39 Sv. Jakoba trg št. 2. Ponudbe, kolkovane s 5 Din, v zapečatenem ovitku se sprejemajo do 26. junija t. l.

Nabavka karbida. — U smislu rešenja gospodina Ministra Vojske i Mornarice E. G. Br. 7775 od 3. septembra 1923. godine, održaće se prva usmena javna licitacija za nabavku karbida, i to: Dne 25. juna t. g. u kancelariji Intendature Komande Dravske diviziske oblasti za nabavku 900 kilograma karbida za garnizon Ljubljanski. Dne 27. juna t. g. u kancelariji Komande Mariborskog vojnog okruga za nabavku 400 kilograma karbida za garnizon Mariborski. Nadmetanje će se vršiti tačno u 11 časova a pomenutim kancelarijama. Uslovi se mogu videti svakog radnog dana u kancelarijama pomenutih Komanda. Kaucija 5% za naše, a 10% za strane državljanke, polaže se na kasi pomenutih Komanda najdalje do 10 časova, onoga dana, kojega će se održati licitacija. — Licitanti moraju biti snabdeveni pored kaucije još i sa uvjerenjem o svojoj podobnosti za izvršenje ove nabavke i sa uvjerenjem poreske vlasti, da je svoju trgovinu prijavio porezi i da je za poslednje tri mesece naplatio porezu. — Pozivaju se interesovana lica, da ovaj licitaciji učestvuju. — Iz kancelarije Intendature Komande Dravske diviziske oblasti E. Br. 8379 od 19. maja 1924. godine u Ljubljani.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo
in mlin da dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Edini tihi pisalni stroj z omejeno trpežnostjo
L. C. SMITH & BROS, Mod. 8
brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajstih.
Zastopstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

Hiša in gostilna

Enonadstropna hiša s staro gostilno, pripravna tudi za vsako drugo obrt, ob deželni cesti, v bližini železniške postaje v Kočevju, se prodaja. Hiša spada: gospodarska poslopja, lep sadni vrt, njive, travniki in gozd. — Pojasnila daje tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanee, vezanine, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri **JOSIP PETELINC** Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Prodajalka.

Iščem za takoj prodajalko špecerijske stroke, mlajšo moč, dobro izurjeno v nadrobni prodaji in prijazno v obvešanju. — Prednost ima, katera je nekoliko večša pisarniških del. — Oskrba vsa v hiši. — Ponudbe takoj z zahtevno plače in znamko za odgovor na Al. Lavrenčič, Cerknica.

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA CESTA ŠT. 3.
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelovodov. — Kopališke in klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalte) za konzerve.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
Irgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulijo posodo, porcelanaslo, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!